Ч. 71 (11.412). Львів, неділя 31. березня 1929. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Протирадянський бльок.

Львів, 30. березня 1929.

Свого часу ми нотували ревеляційні статті західно-европейської преси про далекойдучі пляни польських т. зв. „українофільських“ кругів. Ці круги без сумніву проявляли останніми часами дуже велику активність, а одним з найвиразніших проявів цеї активности була довготривала візита маршала Пілсудського в Румунії та його конференції в Букарешті, а потім візита румунського міністра закордонних справ Міронеску в Варшаві.

Тепер ми хочемо занотувати ще один голос в цій справі, а саме велику й дуже цікаву статтю з Букарешту співробітника віденської „Нає Фрає Прессе“ Йосифа Лазара. Коли взяти на увагу, що „Нає Фрає Прессе“ підтримує приятельські звязки з польським посольством у Відні і в цілому ряді виступів займає виразно польонофільське становище, то поява згаданої статті набирає особливого значіння.

На початку своєї статті автор зазначує, що по повороті румунського міністра закордонних справ Міронеску, після його офіціяльної візити в Варшаві, поширилися чутки про істнування спеціяльного змагання до створення **нової констеляції серед европейських** східних держав. Ці чутки урядово ані не були категорично заперечені, ані не були потверджені. Ініціятиву до цих змагань приписувано виключно Польщі, а становище Румунії характеризували, по части, як вижидаюче, а по части, як відмовне. На думку автора статті „перевірення цих чуток справді приводить до висновку, що в сутінку закулісових політичних змагань східної Европи все виразніше починають виявлятися зариси тенденцій, які без сумніву походять з ініціятиви Польщі або, вірніше й докладніше, з особистої ініціятиви марш. Пілсудського та мають на меті злуку пограничних зі СРСР держав у один союз, який стояв би очевидно під проводом Польщі і мав би бути заборолом проти СРСР. Цей союз мусів би, після варшавських проектів, обіймати всі пограничні з Росією держави, від Східного моря аж до Чорного і творити таким чином здійснення думки про антирадянський фронт, при чому Польща, очевидно, виходить з того заложення, що небезпека для її істнування може й мусить повстати лише з радянського боку. (Німеччину уважають — що торкається безпосередньої загрози — за занадто звязану інтернаціональними зобовязаннями й зашаховану Францією) і цю небезпеку з боку СРСР можна усунути лише сотворенням відповідного союзу держав“.

Для нас в усьому цьому нема нічого нового. Цікавішими натомісць є міркування автора про становище Румунії та мотиви, з яких вона це становище зайняла. Румунія належить до Малої Антанти й дуже в ній зацікавлена, бо вона дає їй ґарантію в справі тревалого задержання відібраних від Угорщини земель. А приналежність Румунії до протирадянського бльоку, як це пропонує марш. Пілсудський, на його думку „ніяк не можна погодити з інтересами того політичного союзу, до якого тепер належить Румунія, а саме Малої Антанти“. Насамперед Чехословаччина ніколи не згодиться взяти участь в протирадянській політиці, а крім того Румунія занадто мусить дбати за забезпечення своїх західних границь. Таким чином для здійснення плянів Пілсудського треба би було відвернути Румунію від Малої Антанти, а це було би можливе лише в тому випадку, якби зникла небезпека мадярського ревізіонізму. Тому „вже при нагоді побуту Пілсудського в Румунії пробувано підготувати **мадярсько-румунське** порозуміння. Цю спробу поновлено при нагоді побуту румунського міністра закордонних справ Міронеску в Варшаві. Одначе обидва рази ці проби не вдалися з огляду на **відмовне становище Румунії**“.

Якже собі пояснити уперті змагання Польщі, вгл. марш. Пілсудського, до притягнення Румунії, — таке питання ставить собі автор статті й натякає, що Польща хотіла би „задовольнити Угорщину з іншого, не румунського боку“. А такі **заміри ставлять** її у противенство до Чехословаччини. Польща, каже він, очевидно числить на те, що Франція допоможе їй до сотворення такого протирадянського бльоку й поставить пограничні з Радянським Союзом держави в примусове становище.

Як бачимо, виводи автора статті є досить фантастичні. Одначе вони цікаві тим, що містить їх дуже поважний орґан, який до того все маніфестував своє прихильне до Польщі становище. Це є показчиком того, як відбивається сучасний режім у Польщі на оцінці европейською публичною опінією сучасного її положення, а особливо її закордонної політики.

Розвязання „Студентської Громади“.

Виділ Т-ва „Студентська Громада“ у Львові дістав таке письмо з дати 25. ц. м. від Сенату львівського університету за підписом проректора о. А. Ґерстмана:

„По думці ухвали Академічного Сенату з дня 11. ц. м. заряджується на основі приписів §§ 99 до 103 закону про академічні школи (з дня 13. липня 1920 Д. У. Р. П. ч. 72 поз. 494) і ст. 12 реґуляміну Академічного Сенату для надзору над академічними товариствами — розвязання Академічного Товариства „Студентська Громада“ у Львові, а то з причини ствердженого розвивання діяльности, що виходить разячо поза рямці обсягу ділання Товариства, означеного в статуті, ухваленому Академічним Сенатом.

По думці § 30 згаданого статуту майно розвязаного Товариства переходить на власність Т-ва „Просвіта“. З уваги на те, відступаючи від подрібної ліквідації того майна, поручається видати його Т-ву „Просвіта“ згідно зі станом рахунково-касових та інвентарних книг, про що повідомляється одночасно згадане Т-во.

Позатим взивається дотеперішній Виділ розвязаного Т-ва, аби — під загрозою особистої відповідальности членів Виділу — предложив негайно Ректоратові Унівеститету статут, заосмотрений оригінальною клявзулею затвердження і занехав від хвилі доручення цього зарядження якоїнебудь діяльности під фірмою „Студентська Громада“.

По широкому світі.

Французький сенат признав внесок, щоби вдова по маршалку Фошу діставала додаткову досмертну плату по 100.000 фр. річно.

Комітет фінансових знавців на міжнародній конференції в Парижі в справі военних відшкодувань не дійшов ще до порозуміння з представниками Німеччини. Німеччина пропонує 3 міліярди, Франція хоче 15 міліярдів, а посередник Юнг піддержує середню суму 8 міліярдів.

За останніх 11 місяців 1928 р. німецький імпорт до Франції зріс на 658 міл. фр. більше, як у попередньому році, зате експорт з Франції до Німеччини зменшився на 644 міл.

Курди збунтувались проти державного закону, який хоче европеїзувати їхні одяги та зачіски.

ЗАМІТКИ і ВІДГУКИ.

Мін. Залєський про Лігу Націй і національні меншости.

Останньої неділі виголосив польський міністр закордонних справ Залеський довгу промову в часі бенкету, влаштованого Т-вом для досліду міжнародніх питань, на тему проблеми національних меншостей. У своїй промові став він на становищі, що при нагоді дебати над справою меншостей в Раді Ліґи Націй Польща вийшла побідницею на цілій лінії. За найважнішу причину цього подав міністр сприяючу міжнародню конюнктуру.

Нема сумніву, що в Раді Ліґи Націй, як і в цілій цій установі все була „сприяюча конюнктура“ для польської перемоги в справах національних меншостей з тієї простої причини, що Ліґа Націй стала установою, яка стоїть на сторожі военних надбань переможців зі світової війни та їх менше або більше вартних „союзників“, коли не сателітів і просто васалів. Нікому не секрет, що в Лізі Націй диктують нині свій диктат Франція та Анґлія, диктують так, щоби берегти своїх военних „здобутків“, а не стояти в обороні чи боротись за права покривджених і поневолених меншостей. Отже „загальна конюнктура“ все буде сприяючою в тому змислі, що побіджуватиме фактично „французько-анґлійська концепція“

Далі застановлявся мін. Залеський над причинами і ґенезою виступу канадійського делеґата Дандюранда з внесенням на зміну т. зв. меншостевої процедури і над мотивами виступу Штреземана. Про виступ канадійського делеґата сказав Залеський ось що: „Коли мова про джерела натхнення для канадійського внесення, то, не неґуючи зовсім шляхотного ідеалізму, який характеризує особу її делеґата в Раді Ліґи та його особистої вразливости на долю й недолю меншостей, я склонний бачити їх, з одної сторони у внутрішньо-політичних преокупаціях канадійського уряду, що намагається втримати свою парляментарну більшість, в якій кільканацять послів є залежні від виборців, що не належать ані до анґльосаського ані до французького відлому населення (ось слаба сторона Канади! — Ред.) Канади; з другої сторони це джерело бачу в деяких еманципаційних змаганнях того уряду в ділянці заграничної політики взагалі, а в політиці Ліґи зокрема“.

Далі зазначує мін. Зал., що не хоче з того приводу робити Канаді якихнебудь докорів, але прикро йому, що внесення Канади прийшло саме тоді, коли поставив свій внесок Штреземан, бо це могло у невтаємничених у політику викликати враження німецько-канадійської сконцентрованої акції. Попри те жалує промовець, що уряд Канади не порозумівся перед своїм виступом з Польщею, Францією та з іншими „заінтересованими“ меншостевою справою державами, бо тоді був би зі своїм внесенням може й не виступав.

Щож до виступу німецького делеґата, то мін. Залеський заявив, що „не розуміє морального права (Німеччини! — Ред.) до того роду поступовання“ і тому то „не тільки в мене, не тільки в поляків, румунів, чехів, югославян чи греків повстають сумніви щодо цілей меншостевої німецької акції, але й в оцінці народів, безпосередньо меншостевими справами заінтересованих“.

Промовець стоїть на становищі, що Німеччина має на оці якісь „побічні політичні цілі".

Великою користю останньої сесії Ради Ліґи для Польщі і всіх заінтересованих меншостевою проблемою є, на думку мін. Залеського, те „загальне переконання, що Ліґи Націй не можна уживати як інструменту для інших цілей як ті, які виразно сформульовані в її пакті. А вони такі: *завданням Ліґи є безпека, є консервація держав, а не їх підважування та їх дезорганізація*". Дійшовши до такого яркого висновку в своїх міркуваннях, мін. Залеський вже легко перейшов до завдань польської меншостевої політики, яка зводиться до того, щоби „згідно з цілями меншостевих договорів" довести до „*державної асиміляції меншостей, до політичної єдности, політичного зілляння меншостей з більшістю*".

Пісня це стара й занадто популярна, щоби варто було над нею довше спинитися. Га всеж безперервне її відтворювання керманичами не тільки польської, але остан. часами ще й французької та англійської закордонної політики свідчить, що Ліґа Націй ніколи справедливого становища в меншостевій справі не займе, бож вона істнує для зберігання і „консервації нинішніх держав" а не для їх „дезорґанізації" та розвалу, що й, на думку п. Залеського, необхідне, колиб прийшлося меншостеву проблему справедливо вирішувати та оконечно розвязувати.

Під кінець своєї промови займається мін. Залеський справою німецької меншости в Польщі та висловлює свою велику радість з приводу виголошеної свого часу німецьким послом Вільом у варшавському соймі дуже льояльної промови, бо вірить, що вона започаткує „державну асиміляцію" німців у Польщі.

—o—

Відгук на промову мін. Залєського.

Центральний орґан польських соціялістів „Роботнік" з 26. березня приносить передову статтю, в якій займається вгорі переповідженою промовою мін. Залеського. „Коли перед двома тижнями — читаємо в „Роботніку" — ми обговорювали вислід женевської сесії, то ствердили, що політика польського уряду в справі меншостей кермується оглядами переходової конюнктури, а не добром меншостей"...

Далі „Роботнік" пише, що „справи меншостей не можна трактувати зі становища такої чи іншої конюнктури. Зрештою мін. Зал. сам собі подекуди суперечить, коли побіч доброї конюнктури, як другу умовину, сприяючу поводженю на міжнародньому терені ставить внутрішню політику. Не помиляємося хіба, що під внутрішньою політикою розуміє мін. Залеський також політику держави супроти меншостей. А коли так, то у випадку незадоволення меншостей, хоч би воно й не виявлялося відразу в формі скарг перед форум Ліґи, тратимо — згідно зі слушною опінією п. міністра — один з атутів поводження".

Далі стверджує „Роботнік", що мін. Зал. спинився виключно над справою німецької меншости в Польщі тому, що в Раді Ліґи Націй засідає Німеччина і тому, що перед Польщею конечність господарського порозуміння з Німеччиною. Зате не зачіпив навіть болючої справи славянських меншостей. „Є це політика короткозора і шкідлива". Меншости в Польщі — пише далі „Роботнік" — можуть на основі трактату про меншости хапатися за посередництво держав, оскільки схочуть вивести скаргу перед форум Ліґи. Німці, як нині промовляють в імени своїх земляків у Польщі так завтра можуть виступати в ролі оборонців українців. Радянський Союз волить підземними шляхами розбивати суцільність Польщі ніж бавитися в диплбоматію Ліґи. А робота ця матиме вигляди на поводження доти, доки українці та білорусини не матимуть бодай тих прав, які мають їх брати за кордоном".

Далі говориться в статті про те, що для соціялістів одинокою розвязкою меншостевої проблеми є зреалізування гасла культурної та територіяльної автономії. Це теж стара пепесівська пісня, яку чути в голосних пепесівських міркуваннях не від нині, а від цілих десяти літ. Тут потішитися можна хіба тим, що це тільки голосні, для світа приправлені відповідною фразеольоґіє та мельодією гасла, а в дійсности польські соціялісти підходять до розвязки меншостевої проблеми „тверезіше та поміркованіше".

Вісти з „Рідної Школи".

Загальне зіставлення сьогорічної коляди на „Рідну Школу" по повітам і громадам передала Головна Управа „Рідної Школи" якраз до друку.

Ті повіти, громади, кружки „Рідної Школи", товариства, гуртки і поодинокі особи, які займалися збіркою коляди на „Рідну Шк.", та досі не вспіли ще прислати зіставлення збірки чи грошей, — зволять зробити це відворотною почтою, а тоді можна буде їх ще в останній хвилі помістити у загальне зіставлення вже в часі його друку. Хто й тепер спізниться, то очевидно не буде міг увійти до загального зіставлення. — Як гроші з коляди так і зіставлення слати просто до Головної Управи „Рідної Школи" у Львові, Ринок 10.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ": *Ілля Кокоруда*, голова; *Теодор Маргинець*, секретар.

Наші за кордоном.

Сальон для вільного і прикладного мистецтва інж. Мельничука в Празі.

Тяжка доля, що викинула тисячі нашої студіюючої молоді поза межі Батьківщини та ще й сьогодня численним одиницям не дозволяє повернути до краю, примушує цих еміґрантів з конечности оглядатися за варстатом праці на чужині. Головно в Чехословаччині, де наша еміґрація найсильніше заступлена, можемо побачити українців переважно абсольвентів чеських високих шкіл, на ріжних кращих і гірших постах, в залежности від щастя і здібностей даної одиниці. Бо не треба забувати, що не легко приходиться здобувати можливість істнування серед чужих, ти при зростаючій з кожним днем конкуренції; перші кроки звичайно звязані з невдачами та розчаруванням і тільки залізна витревалість та фахова уздібненість дають вигляди на перемогу в цій боротьбі за щоденний хліб. Одначе такий спосіб здобування позиції в житті витворює людей чину, які в кожному положенні знайдуть корисний для себе вихід і навіть у критичному моменті не стратять рівноваги духа. Тому з приємністю треба витати кожний випадок, коли українець власними силами, без ніякої посторонньої допомоги намагається створити собі поле діяльности й очевидно звязаний з цим прожиток. І такий то випадок хочемо подати тепер до загального відома.

Наш земляк, інж. Володимир Мельничук, відкрив у Празі при співучасти відомої учительки мистецького промислу, п-ні Еппінґерової, сальон для вільного і прикладного мистецтва, сальон, який під кожним оглядом може витримати порівнання з подібними установами Відня або Берліна. Хоча ціле підприємство основане силою факту на торговельних принціпах, то назовні не помічуємо цього ні в якому разі, головно тому, що ціле построєння сальону носить наскрізь мистецький характер. Нікому із оглядачів навіть не прийде на думку, що має тут до діла з крамничкою, хоч, що правда, в кращому розумінні цього слова, що матеріяльний зиск мусить тут відгравати ролю, бож це творить основу істнування людини. Увійшовши до неї, набираємо вражіння, що тут маємо до діла з мистецькою ґалерією, в якій уміла рука зібрала тільки те, що може з мистецького боку

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

БЕЗЖУРНІ ДНІ. 21)

Оповідання.

(Продовження.)

— Не бійся! Я вже десять літ його таким памятаю і ще не завалилося. Злазіть! — І Роман підійшов до рундука, на який вело пять східців, з котрих три бракували. Низький і грубенький Роман ледве видрапався по тих сходах і отворяв двері; вони — колись ковані залізом — застогнали й заскрипіли, як ворота старовинного замку. Роман вернув по хвилі і промовив з рундука (сходити в діл він уже не важився):

— Ходіть, старий вийшов на прохід, зараз верне, почекаємо...

— Не злажу! Валиться! Всі дівчата будуть плакати за мною! — передражнювався ще Грицько. Але він кінець-кінців зліз і видрапався враз із Стецьком по тих пятьох ступенях, з яких три бракували, й вони всі три увійшли в середину.

На них повіяло повітрям стухлости і старовини. В першій кімнаті на всю майже салю стояв обрусом застелений стіл. На обрусі лежав хліб, останки мабуть ще вчорашньої їди, коробка із цвяхами і кліщами до виривання зубів, нитки, старі ґудзики, якісь ремені і стос порозкиданих книжок, яких ніхто мабуть ніколи не рухав, бо припали грубою верствою пороху. В куті стояла шафа з книжками, а біля неї старі чоботи і стара сорочка, що висіла на тому самому цвяху, на якому висіли й усі римські папи, від св. Петра починаючи. В другому куті стояла велика деревляна скриня, недотепно збита, з лушпиною горіхів, огризків яблук і парою нових чобіт. На стіні біля дверей висів великий аркуш паперу, вже пожовклий від старости, із слідами нечемних мух і павуків. На папері було щось написано. Стецько підійшов жутко і став читати в голос:

„Літній поділ годин".

Год. 5—5.25: вставання, рання молитва.

Год. 5.25—6.45: хід до церкви, відправа, поворот.

Год. 6.45—7: снідання.

Год. 7—8: санскрит.

Год. 8—9: фільософія.

Год. 9—10: історія св. церкви...

Стецько глянув на годинник на стіні, доходила шеста. На поділі годин стояло: „5—6: прохід" — значить: зараз верне. Але що тільки він оце промовив, замітив і сказав голосно, як заскрипіли й застогнали входові двері і в передпокою почулися голоси. Вертав пан-отець з місцевим учителем.

— Пане професоре, прошу! — просив пан-отець учителя.

— Якби-ж я смів іти перед вами, отче раднику! Прошу!

— Алеж я господар дому, а ви, пане професоре, моїм гостем. Прошу!

— Не піду, отче раднику, ви старші від мене! Прошу!

— Ні, я не піду, бо ви гість! Прошу!

— Алеж прошу, пане професоре, ви гість у моїм домі, а гість усе входить перший! Прошу!

— Алеж ви старший, отче раднику!

— Коли я старший, то слухайте старшого! Прошу!

Але учитель таки не увійшов і вони знову просилися, бо обидва були добре виховані і так себе поважали, що один перед одним не міг, не смів увійти. І хто зна, як та сцена чемности буласб покінчилася і як довго булиб вони стояли перед відчиненими дверми та припрошувалися, якби господареві не була прийшла нова добра думка: він увійшов з передпокою до кухні, а з кухні в кімнату, в якій уже були гості й підійшов з другого боку до відчинених дверей. Стоячи в дверях просив до себе вчителя.

— Прошу, пане професоре, будь ласка, зайти!

— А таки ви, отче раднику, увійшли перші! — відповів учитель, радий, що поставив на своєму. — І так воно має бути, що старшим віком і чином належиться поважання й пошана.

Товариша, до котрого приїхали, не застали дома, виїхав на довший час до родини і пан-отцеві було навіть дивно, як міг син просити гостей, знаючи, що сам не буде дома...

— Але з того нічого собі не робіть, прошу, сідайте, розгостіться...

XIX.

— Ви студент фільософії? — спитав пан-отець Стецька, коли гості посідали.

— Так, я фільософ — відповів Стецько.

— О, о, о! — дивувався пан-отець, обтираючи піт з чола. — Вже маєте свою систему? Вже оголосили друком, чи ще може ні? О, о, о.

— Як то?

— Кажете-ж, що ви — фільософ!

— Так, фільософ, у значінні, що студіюю фільософію, значить: студент фільософії, таксамо, як загально кажуть „теольоґ" у значінні: студент теольоґії.

— О, о, о! То знов щось інше! Кажуть так загально, але це зле, бо неточно, неточно, а ви, студент фільософії, мусите все точно, дуже точно висловлюватися, кожне слово мусить мати у вас одно і тільки одно точно означене значіння! О, багацько міг би я вам розповісти, скільки клопотів, нещастя та замішання виходить у житті наслідком неточности висловів!

Попив молоко, обтер уста і знову спитав по хвилі:

— Картезія знаєте?

— Трохи знаю.

(Продовження буде.)

зацікавити публику та викликати в ній естетичне переживання. Не лише твори пластичного мистецтва, не тільки продукти мистецького промислу вміло розміщені по цілому просторі, але навіть сама звичайна мебель, як столи, стільчики, полички і т. д. вказують на вироблений смак власників сальону.

На відкриття, яке відбулося в неділю дня 10. березня н. р., зійшлася численна публика міжнародного характеру, серед якої українську частину репрезентували ректор українського університету в Празі проф. Антонович з дружиною, п-ні Геркен-Русова, член франц. сальону декоративного мистецтва в Парижі та ін. Весняний сезон розпочався виставкою праць празького маляря Карла Костіяля, мистця доброї середньої міри, якого головна сила лежить у краєвидах з ближчої йому батьківщини, хоча попри це бачимо й зразки портрету nature morté і карикатури. Загальну картину доповнюють прекрасні бронзи й кераміка нашого відомого скульптора проф. Стаховського та характеристичні своїм тонким смаком вироби мистецько-промислової школи п. Еппінґерової. Ця виставка творить перший крок на шляху розвитку сальону інж. Мельничука, який поставив собі за завдання дати празькому громадянству не тільки кращі зразки мистецтва й мистецького промислу взагалі, але хоче познайомити це громадянство також з продуктами української творчости в обсягу пластичного мистецтва. З огляду на цю, з національного боку важливу ціль, треба привитати ініціятиву інж. Мельничука і не лише бажати йому найкращих успіхів, але також активно піддтримати в межах можливости ці його змагання. Адреса сальону: Praha I, Konviktska ul. 7. Palais Stein. І. М.

На парляментарній арені.

Інтерпеляції Українського Клюбу:

226. 15. III. в справі зловживань державної поліції в Жабчу, пов. Луцьк, підчас знаних випадків на релігійному тлі між православними та „уніятами східного обряду“.

227. 15. III. в справі припинення в урядуванні чи недопущання до урядування начальників громад або громадської зверхности старостовм в Підгайцях в громадах Галич, Багатківці, Носів, Заставче і Товстобаби.

228. 22. III. в справі неполагодження подання кооперативи до львівської Скарбової Палати на концесію на гуртовну продаж соли.

229. 22. III. в справі відібрання трафіки інвалідові Іванові Никонові в Холоївi, пов. Радехів, воєв. Тернопіль.

230. 22. III. в справі неполагодження воєвідством станиславівським протесту 350 виборців проти зловживань підчас виборів громадської ради в Підмихайлю, пов. Калуш.

Внески:

66. 13. III. в справі відложення дня, в котрому входить в життя розпорядження Президента з дня 19. III. 1928 р. про карне поступування (Д. З. Р. П. ч. 33 поз. 313).

67. 20. III. в справі розпорядження Президента Р. П. з дня 27. травня 1927 р. про примус забезпечення від вогню в „Повшехному Закладі Взаємних Обезпечень“ (Д. З. Р. П. ч. 46 поз. 410).

68. 22. III. в справі припинення діяльности Т-ва „Союз Українок“ у Львові.

69. 22. III. в справі виготовлення достаточної скількости копій катастральних мап і їх продажі по власних чи знижкових цінах.

70. 22. III. в справі виготовлення з мап евіденції катастру для цілей меліораційних і в справі користування для тихже цілей з військових мап генерального штабу (1:25.000).

71. 22. III. в справі жадання Державним Земельним Банком вальоризації ціни купна-продажі від тих, що набули ґрунтові ділянки з парцеляції маєтности Бурканів, пов. Підгайці, воєв. Тернопіль.

Внесені, але не відчитані з причини замкнення сесії

Інтерпеляції:

321. 25. III. в справі невиконання плебісцитової ухвали про скасування корчми в с. Вуйську, пов. Сянок.

232. 25. III. в справі невиконання постанов закону з дня 23. квітня 1920 р. про ограничення продажі алькогольних напитків старостою в Косові, воєв. Станиславів.

233. 25. III. в справі учителя Балащука Миколая в Мислові (пов. Калуш).

234. 25. III. в справі безправного побільшення громадських бюджетів через староство повіт. в Рогатині.

Внески:

72. 25. III. в справі безправної розбірки церкви в Холмі при вул. Оболонській органами адміністраційної влади і безправного арешту православних в звязку з тією розбіркою

Радянська Україна.

(Допис з Києва.)

Відложення ювилею УАН. — Лист Метлинського з 1839 р. — Зацікавлення науковими працями галичан. — Кулішів том львівських „Записок“. — Зима.

Ювилей десятиліття Всеукраїнської Академії Наук відложено до слідуючого року. Весною 1929 року відбудеться він цілком певно. Тепер стоїть на черзі енергійна підготовка до виборів 20 штатних і 20 нештатних академиків. Намічується запросити на ювилей зза кордону біля сотні осіб. — В Ленінградській Академії Наук найшов Федір Ак. Савченко листа відомого поета Амвросія Метлинського з літа 1839 року, в якому він просив забезпечити йому матеріяльно подорож до Галичини. — Зацікавлення Галичиною і працями галицьких наукових робітників на Україні безнастанно зростає. На одному засіданні під головуванням ак. Мих. Грушевського зреферовано роботу Мих. Возняка: „Пісня про Байду“, що вже тепер надрукована в 2-гому зшиткові „України“. — На комісії заходо- і американознавства обговорювано працю д-ра Ярослава Гординського п. н. „Кулішеві переклади Шекспіра“, друковану у 148 томі львівських „Записок“ Наук. Т-ва ім. Шевченка. На засіданні геольоґічної секції УАН проф. В. К. Крокос мав доповідь про „Огляд робіт Юрія Полянського по четвертинним покладам та археольоґії в східній Галичині“. Проф. Крокос перебрався до Києва перед двома роками з Одеси. — Львівський том „Записок“, присвячений трицятиліттю смерти Куліша викликав тут задоволення і зацікавлення. До історії нашої спільної праці і єднання від 1860-тих років аж до смерти Куліша (1897 р.) дав він дуже багато совісно обробленого матеріялу. Дискутується він у нас широко. — Нема сумніву, що викличе він цілий ряд праць на основі Кулішевих матеріялів, що перейшли на власність УАН. — Зима у нас була дуже тяжка. Весни годі дочекатися. З-н.

Любка Колесса на В. Україні.

Тріюмф нашої пяністки в Києві й Харкові.

Пишуть нам з Харкова:

Нарешті почули й ми Любку Колессу! Три роки анонсували в нас її приїзд і таки вкінці дочекалися... Вона дала два концерти в Києві, а 15. ц. м. відбувся перший її виступ у Харкові. Українська Фільгармонія (Укрфіл.), що влаштовує по Україні подібні виступи, очевидно побоювалась давати концерт у більшій салі, бож про Л. Колессу неукраїнська публика знала у нас мало, і влаштувала його в Держкнигозбірні, що має салю приблизно на 500 осіб. Але успіх концерту перевищив усі сподівання — напередодні концерту всі квітки були вже випродані і саля тріщала від публики, що грою пяністки була вся полонена! На 16. ц. м. запрошено Колесівну дати концерт у „Діловому Клюбі“, 18. ц. м. відбувся спеціяльний симфонічний концерт Держ. Опери, на якому Л. Колесівна виступала як солістка з концертом Ліста. Після того Колесівна грала в будинку літератури ім. Блакитного для членів будинку, потім знову в салі Держкнигозбірні і т. д. — всюди з надзвичайним успіхом. Слід іще відмітити, що після першого концерту в Харкові місцеве громадянство влаштувало урочисту зустріч Любці Колессі.

Про перший концерт Колессівної в Харкові маємо таку рецензію В. Костенка в „Комуністі“:

„Українська музика в частині виконавчій (а зокрема в галузі пянізму) до останнього часу переживала також труднощі щодо свого розвитку, як і в творчо-композиторській частині. Більш-менш видатних виконавців, з визначеною індивідуальністю та сучасним технічним рівнем, можна було перелічити по пальцях. І тим більш заслуговує на увагу факт появи в нашій музиці такого мистця, як пяністка Любка Колесса. Це без усякого перебільшення є пяністка великого масштабу, з багатющою технікою, викінченим художнім тлумаченням творів і тонким мистецьким смаком.

Звертаючись до спеціяльних властивостей гри Любки Колесси, треба відзначити міцний удар, а разом з тим і чудове туше, чітку й карбовану фразировку, надзвичайну легкість пасажів. Головне-ж приваблює в художній інтерпретації пяністки якась молодеча удаль і буйна темпераментність її гри. Суто-славянська емоціональ-

ність виконання і глибина переживання є найхарактернішими ознаками гри цієї видатної української пяністки.

З вище зазначеного зрозуміло, що найближчою галузю музики для Любки Колесси є романтизм. На жаль, програму вечора складено не з романтики, як було обіцяно в афіші (Шуман, Шопен, Ліст, тощо), а переважно з композиторів до-Бетовенської доби.

В органному концерті Вівальді, обробленому для фортепяну, та в капризах Скарлятті пяністка репрезентувала творчість композиторів доби феодалізму, з їх блискучими технічними прикрасами на тлі досить поверховного музичного змісту творів. У вальсах, анданте і польонезі Шопена Л. Колесса змогла яскравіш виявити свої спеціяльні властивости й цілком перенялася духом творчости цього композитора.

На особливу увагу заслуговують варіяції на українські теми композитора Н. Нижанківського. Авдиторія була приємно здивована, почувши такий дуже складний з технічного боку й досить цінний художньо твір. До речи, цей факт свідчить, як ще кепсько ми ознайомлені із сучасною музичною культурою західних земель. В нашій наддніпрянській фортепяновій літературі тепер майже нема творів великих форм. Отже вже тільки цим широко розвинені формальною будовою варіяції Нижанковського повинні заняти чільне місце в українській сучасній музиці. Правда, суворо аналізуючи цей твір, можна побачити деяку невитриманість гармонічної будови (спочатку дуже простої, а в середині досить гострої), слабку поєднаність окремих варіяцій і небажаний нахил до не досить обґрунтованих технічних пасажів. Але всі ці хиби непомітні, порівняно з великими художніми вартостями цього твору. Л. Колесса дуже чуло в елегійних місцях і з бравурним блиском у швидких — чудово виконала варіяції Нижанковського“.

Жабчанські підсумки.

(Від нашого постійного кореспондента.)

Луцьк, 27. березня 1929.

Як уже відомо, православна церковна влада нагородила священика Жабчанської парохії і всіх парохіян, які з ним зачинилися в церкві, за витривалість в обороні своєї віри. Одночасно, на домагання влади, свящ. Сагайдаківського переведено з Жабча до іншої парохії, а церкву зачинено. Жабчанська подія, яка вже знайшла собі відгомін у закордонній пресі, таким чином стала одним з епізодів жабчанської траґедії. Після цього епізоду траґедія не тільки не скінчилася й не набрала якихось нових форм, але посунулася назад до того стану, в якому опинилася була церква в Жабчу в жовтні минулого року, коли вона таксамо була зачинена, а православним приходилось чекати на розвязання спірного питання адміністраційною владою. Перший раз селяни чекали на цю розвязку своєї траґедії чотири з половиною місяців. Скільки часу тепер прийдеться їм чекати — нікому невідомо. На Холмщині українці чекають на зняття печаток з деяких церков уже десять років...

Але жабчанська подія внесла в історію церкви на Волині й дещо нового, а принаймні дещо висвітлила. Стало ясним, що нові уніяти перебувають під особливою опікою. Колиб не йшло про відібрання церкви від маленької жменьки уніятів і про повернення її власникам — православним, то, очевидно, чотирьох місяців вистарчилоб для вирішення цеї справи.

Проповідники нового уніятства сподіваються, що чим довше церква буде зачинена, тим більше буде даних на те, що позбавлені церкви православні впадуть на дусі, та задля деяких догідностей у задоволенні релігійних потреб, попристають до нової унії. Зрозуміла річ, що богослуження, які відправляються в маленькій селянській хаті, що не має вигляду церкви й необхідних до того річей, не може особливо задовольняти вірних. Але надії на відступництво з цих причин давно вже завели. Так є на Холмщині, так буде й на Волині. Навіть навпаки, почуття терпіння за віру підносить духа селян і ще більше скріплює їх у вірі.

Значіння жабчанської події в тому, що хоч церква запечатана, то морально селяни перемогли. Вони своїм небуденним чином показали, що дух нашого селянства не видихався; що воно є здібне на геройчні чини й велику самопожертву, коли справа торкається відвічних народніх прав; що наших „темних хлопів“ не можна легковажити, бо в їх грудях живе великий дух. Поразку по-

терпіли ті, що вважали селян за несвідому, не здібну до оборони своїх прав масу.

З цього погляду дух нашого селянства одержав не аби-яку перемогу над єзуїтським духом „грабщини“, і руки, що сподівалися легко поперебирати українські церкви, мусять відшахнутися, бодай на деякий час. Значіння цеї моральної перемоги тим більше, що вістка про жабчанських оборонців церкви вже поширилася скрізь по селах, остерігаючи селян перед такими легковажними кроками, яких допустилися деякі жабчани, лякаючи консисторію переходом до урядової унії. А це не одинокий випадок. Селяни й деяких інших сіл, щоби змусити церковну владу забрати від них немилого священика, лякають її переходом на т. зв. урядову унію. Міркують вони так: мовляв, на тиждень-два перейдемо, а потім повернемося. Не знають лише вони, що, переходячи на ту унію, ризикують більше не побачити своєї церкви й парохіяльного майна. З другого боку, вістка про жабчанські події, передавана устно з села до села, набирає фантастичних форм легенди, що сама собою підносить народнього духа.

До цього треба додати, що жабчанська подія, хоч і зросла на церковному ґрунті, вдарила селянство по національному почутті й причинилася до пробудження національної свідомости. Ті, що зазіхають на церкву православних селян, не передбачили, що маси кожний подібний замах „грабщини“ приймають, як чин, спрямований проти українського народу. В суті речі вони не помиляються: Грабський дійсно в урядовій унії вбачав польонізаційний засіб і з цим не ховався.

Одержали жабчани моральну перемогу й над мертвою консисторією, а навіть і самою митрополією. В свій час вони просили духовну владу забрати від них немилого священика. Робили вони це в імя добра церкви. Не прийнявши до відома їхнього голосу, церковна влада поставила їх на ступінь тих, що своїми домаганнями можуть шкодити справі; понизила їх у їхній щирости та гідности А тепер уділеними нагородами та сама влада поставила їх у рядах кращих визнавців віри, навіть мучеників. Цими нагородами церковна влада сама осудила своє попереднє несправедливе відношення до голосу нашого українського селянства, голосу високої релігійности та благородности душі.

На Волині є чимало священиків, яких уже давно слід було усунути з парохії за неуцтво, ворожість до українського населення та його життєвих потреб, культури, звичаїв...

Скільки разів ображені, знетерпеливлені й доведені до одчаю селяни зверталися до церковної влади з проханням забрати від них священиків, що дійсно на це заслуговують! Але їхній голос оставав „голосом, що гукає в пустелі“. Зате, скільки незадоволених наших православних попереходило до ріжних сект! Вина за це перш за все падає на церковну владу, бо коли б було менше незадоволення священиками, менше було б і сектантів. А сектантство з національного боку є явищем дуже шкідливим, бо сектанти відокремлюються від громади, підпадають під вплив ріжних русотяпів і т. д.

Коли б не практика не слухати голосу населення, не було б і жабчанської події. Частина вини за неї безумовно падає на церковну владу.

Після того, що сталося в Жабчу, церковна влада повинна рішуче змінити способи управи парохіями на Волині. Повинні бути негайно вивідовані всі парохії, вияснені взаємини поміж священиками й селянством, переглянені всі старі скарги, похоронені в архівах без полагодження, та забрані з українських земель всі ті священики, що є для нашого народу чужі або ворожі.

Духовна влада має доказ, що лише свій священик, свідомий син народу, священик освічений і люблений населенням, може протиставитися тим бурхливим хвилям, що йдуть навалою на українську церкву, щоби, зруйнувавши її, полекшити собі денаціоналізацію наших українських мас.

В. Островський.

Ґродський староста Кльоц не уступає?

Вчора преса повідомила, що ґродський староста Кльоц у Львові вже уступає і вертає до Варшави на становище начальника політичного виділу в мін-стві внутрішних справ на місце уступаючого майора Олександра Рутковського. Воєвід. уряд подає до відома, що згадана поголоска є неправдивою і що навіть не задумувано взагалі переносити старосту Кльоца на інше становище.

—o—

Проєкт скликання надзвичайної сесії сойму.

Повідомляють, що в урядових кругах істнує проєкт скликати надзвичайну сесію парляменту. Завданням парляменту було би перевести зміну конституції. Також уряд домагатиметься від парляменту на тій надзвичайній сесії нових, більших повновластей.

—o—

Присуд маршалківського суду.

Нині оголошено присуд маршалківського суду в справі віцемарш. Возніцького. Суд ствердив нестійкість і неправдивість посла Єнджеєвича. Він закидав Возніцькому, що цей будучи господарем споживчої кооперативи „Пшишлосьць“ у Любранці уживав гроші не на призначені ціли, але на інші. Одначе Возніцький не мав наміру вже тих грошей більше не звернути і тому вислів Єнджеєвича „змарновання“ не має ніякої основи. Суд ствердив безпідставність інших закидів, неначе би пос. Возніцький не вивязався зі своїх зобовязань супроти третіх осіб.

—o—

Міністерство скарбу працює над усталенням переступлення висоти бюджету.

Міністерство скарбу відослало Найвищій Контрольній Палаті подрібний плян сум переступлення бюджету поодиноких міністерств за бюджетовий рік 1928-29. Зараз працює мін. скарбу над подрібним зіставленням способу виконання бюджету всіма міністерствами з днем 31. березня бюджетового року. Ті зіставлення незадовго відошле Найвищій Контрольній Палаті до затвердження. Рахункові замкнення за минулий рік відошле мін. скарбу до Найвищої Контрольної Палати тоді, як само отримає звіт про видатки на будівельні цілі.

—o—

Француський кредит для Рільного Банку.

Начальний директор Державного Банку Рільного Станішевський перепровадив пертрактації з групою фінансистів і одержав довго-терміновий кредит для Рільного Банку. В Парижі ведуться зараз ще одні пертрактації, щоби одержати довготерміновий кредит для Центрального Земельного Банку. Державний Рільний Банк одержав кредит у сумі 50 міліонів зол. Згадану суму призначить Рільний Банк вже цього року на інвестиційні ціли рільництва.

—o—

Концесії більшовиків.

З Москви повідомляють, що голова концесійної комісії Ксадров конферував з перебуваючими тепер у Москві представниками закордонних фінансових кругів, щоби притягнути закордонні капітали до СРСР. Більшовицька преса з великим вдоволенням розписується на ту тему і підносить інтратність більшовицьких концесій. Після урядових обчислень істнує дотепер 68 концесій у СРСР. Німці мають 12, японці 11, американці 7, англійці 7, поляки 6. Закордонного капіталу інвестовано у СРСР 50 міл. рубл. Більшовики домагаються збільшення інвестиційного капіталу бодай до висоти 200 міліонів рублів.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·89 00—8·89 50, канадійський долар 8·81 50—8·82 00, чеська корона 0·26·33—0·26·50, австрійський шілінг 1·25 00 1·25 50, румунська лея 0·05·00—0·05·25, француський франк 0·34 50 0·34·75, швайцарський франк 1·71·20—1·71·50, фунт штерлінгів 43·40 00—43·60·00, радянський червінець 17·50—18·00.

Золото: 20 корон 36·40·00—36·70·00, 20 франків 33 20 00—33·60 00, 20 німецьких марок 41·20·00—41·60·00, 10 російських рублів 46·50·00—45·80·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·67·50, 5 австрійських корон 3 45·00 3·50·00, австрійський фльорен 1·72·00—1·75·00, російський рубель 2·80·00—2·90·00, копійки за рубель 1·40·00—1 45·00

Збіжа.

Пшениця двірська 45·00—46·00, пшениця селянська 43·00—44·00 жито галицьке 35·75—37·75, ячмінь галицький броварняний 30·00—31·00, ячмінь на мливо 27·75—28·75, ячмінь пастівний 35·50—36·25, овес галицький 31·75—32·75, кукурудза румунська 35·50—36 50, бараболя промислова 4·75—5·00, фасоля біла 115·00—140·00, фасоля колірова 50·00—55·00, фасоля краса 65·00—75 00 горох пів-вікторія 51·00—55·50, горох пільний 38·00—40·00, бобик 33·50—34·50, мішанка паст. в зерні 00·00—00·00, вика 38·00—40·00, сіно солодке краєве пресоване 18·00—20·00, солома пресована 8·00—9·00, гречка 43·50—44·50, льон 74·00—75·00, лубінь синій 22·00—23·00, ріпак озимий 75·00—77·00, мука пшенична 40 прц. 73·00—74·00, мука пшенична 65 прц. 70·00—71·00, мука житна 65 прц. 50·00—50·00, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 22·50—23·50, отруби пшеничні 25·00—25·50, крупи гречані 68·00—70·00, пшоно 80·00—82·00, крупи ячмінні 48·25—50·75, пенцак 48·50—50·00, просо краєве 43·50—44·50 макухи льняні 47·00—48·00, конюшина краєва 150·00—170·00, мак сивий 115·00—125·00, мак синій 90·00—100·00. Мішки ютові виробу Стрaдом Варта 1·68—1·72, мішки ужвані добрі 1·32—1·42.

НОВИНКИ

— **Перші Загальні Збори „Українського Товариства Бібліофілів** відбудуться в суботу дня 30. березня в 5. годині пополудни в Бібліотеці Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10. Члени-основателі запрошують до участи в тих зборах всіх українських бібліофілів. 3—3

— **Д-р Володимир Охримович, адвокат у Львові,** має честь повідомити, що переніс свою канцелярію до власного дому у Львові, **вулиця Куркова ч. 61** (доїзд трамваєм ч. 1 або ч. 6 на Личаків до перестанку Шпиталь оловний (костел св. Антонія) а відтак через вул. Св. Йосифа. **Телефон 73—30.**

— **Фотограф Янушевич,** вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 59-60. 1256 25-?

— **Поїзд, що оминув катастрофи.** На стації Глинсько перед Жовквою варшавський поїзд вискочив учора із шляху наслідком того, що одна шина трісла. Машиніст зорієнтувався у чому річ, поїхав поволі далі, чим оминув накопичення ваґонів. Увесь поїзд укопався в землю. Є тільки легко ранені.

— **Банковці чужим коштом.** „Газета Поранна“ простує деякі свої вчорашні ревеляції про зловживання в „Акційнім банку гіпотечнім“ у тім напрямку, що урядовець Сафір, що провинився в цих зловживаннях, не був у порозумінні з іншими урядовцями. Набрані ним депозити є багато менші і банк передав його особу до диспозиції прокуратури. Покищо він не сидить у слідчім арешті, тому, що лежить недужий.

— **„Чи це виховуюче?“.** Під таким заголовком помістили ми 16-го ц. м. новинку прислану нам зі Солотвини, в якій дописувач стверджував сумний факт, що вдовиця по адвокаті А. Копровськім внесла прохання до адвокатської палати, щоби субституцію канцелярії її покійного мужа обняв адвокат-жид, хоча є там і адвокат-українець. Нині одержуємо довге вияснення на цю тему, а саме: п-і Ст. Копровська не могла передати канцелярії бл. п. свого мужа єдиному місцевому українцеві, тому, що він в більшости справ заступав другу процесову сторону, зате всі неполагоджені справи осиротілої канцелярії д-ра Копровського веде фактично надалі бувший його конціпієнт, українець, занятий у канцелярії новопризначеного субститута, який, як приятель покійного не має зі своєї субституції ніякої матеріяльної користи.

— **Чи ми бідні?** Пишуть до „Українського Слова“ в Яворові: „Міліони викидаємо на горівку і тютюн — і кричимо, що ми бідні. Викидаємо також немеще через нашу непорадність. Маю два морги землі. З неї хочу вижити. Взявся я за пересаджування жита і зробив пробу на 100 квадр. сяжнях, 1 і пів морга засіяв я сівалкою. Я бачив, що так робили ті, що мали найкращі врожаї, пр. на двірських полях у Свидниці або в Поруднї. І справді моя озимина була найгарнішою в цілому селі. Але у тім, що я не висіяв на 1 і пів морга 150 кг. жита руками, як це звичайно досі я робив, тільки той сам простір засіяв я нецілими 50 кг. Корець жита я заощадив. Виходить, що нам усім треба сіяти сівалками. Дві сівалки вистануть на ціле село. Селяни коло Перемишля зрозуміли це вже. В Торках, Буцеві, Поздячах, Журавиці й інших селах селяни сіють тільки сівалками. В яворівському повіті живе 8.750 родин, вони висівають руками 43.750 кірців річно. Сівалками засіяли би вони той самий простір 14.584 кірцями. 29.166 кірців викидаємо річно надаремне! Купуймо сівалки! Кожна родина заощадить 333 кг. збіжа; цілий повіт около 900.000 зол.! Тепер подумаймо, чи ми бідні?“

— **Мати вбила 18-місячну дівчинку.** Марія Кертуцька з Любіня Великого вбила 18-місячну донечку. Як причину того страшного злочину подала, що не могла її виживити, а рідний батько та мачоха викинули її з хати, кажучи: „кинь бахора під потяг, сама повісься“. Тому вона вбила маленьку донечку в пятницю вечером і принесла її до Львова, щоби тут підкинути трупа дитини біля шпиталя. Маму арештовано, а трупа дівчинки відставлено до інституту судової медицини.

— **Ріжні вістки.** У Будапешті засудили 70-літнього редактора „Пестер Льойду“ Йосифа Весі на 1000 пенґо за образу бувш. премієра міністрів графа Телекі, якого Весі назвав у статті бунтарем молоді. — У турецьких кінах заборонили вживати поруч турецьких написів ще й француських. Чужинці протестують, бо не розуміють фільм. — Віденські різники страйкували демонстраційно проти нових ветеринарійно-поліційних законів... одну годину, домагаючись їх скасування. — Генерала Людендорфа засудив суд у Куксгавені на 800 марок грциви за образу... фо

тографа Шпара. — Нова адміністрація Спол. Держав почала ще гостріше боронити прогібіційного закону. Цими днями перевели особисту ревізію 400 пасажирів з Фльориди і з кожного стягнули 5 дол. кари за пляшку алькоголю. — У Неаполі відбудуться від 8. до 15. квітня змагання мистців шерми за мистецтво Европи; у них візьме участь 12 країн: Англія, Франція, Німеччина, Італія, Голяндія, Австрія, Бельгія, Польща, Швеція, Чехословаччина, Мадярщина та Данія. — У Парижі виступає 8-літня муринська танцюристка Естера, що має великий успіх.

— **Невиясненe вбивство.** Слідство ведене поліцією в Загребі: хто вбив редактора Шлеґля? не дало досі позитивних наслідків. Арештований кілька днів тому білгородський робітник Метесі — невинний. Слідство йде в двох напрямках — шукають за особами, що могли вбити Шлеґля з особистих мотивів і звязків з політичним македонським комітетом.

— **Наймолодша посолка.** До англійського парляменту ввійшла нова посолка, кандидатка робітничої партії Дженні Лі, що має 24 роки. Вона є народньою вчителькою і наймолодшим членом парляменту. Дізнавшись про вислід виборів, дівчина в захопленні кинулась на шию мами і вислала телеграму до свого вуйка. Дженні Лі походить з богатої рідні власників копалень, але стала учителькою з пересвідчення. Перша її промова в парляменті буде на тему боротьби з дорожнечою.

— **Жінка полковником.** Анґлійка Валері Сміт, що грала кілька літ ролю мужеського полковника Баркера між англійськими фашистами відповідала перед судом за кривоприсягу. Вона зізнала у свій час під присягою, що є полковником Баркером. Підчас розправи вона поводилась зовсім не по мужньому. Плакала та хлипала так сердечно, що судді та адвокати мусіли довго її вспокоювати і пригадувати їй хоробру її поведінку з доби її військової служби. Коли суд рішив, що справу треба передати вищій інстанції міс Сміт упала без тями. Присутні не могли вийти з дива, як вона могла стільки літ командувати мущинами, як справжній полковник. Досить було змінити мужеський одяг на жіночий і пропала мужеська вдача!

— **Статті Куліджа.** Редактор шікаґського журналу „Космополітен" Льонґ оповідає, як незвичайну подію про те, як йому вдалось „видобути" від Куліджа 4 статті і як він мусів їх зберігати в тайні. Льонґ переконував президента 18 місяців, що він повинен „щось" написати для його журналу. Дві перші статті він дістав у „Білім Домі" зовсім несподівано. Кулідж спитав його тоді, щоби Льонґ сказав щиро, чи вони придатні до друку. Льонґ боявся страшенно, щоби репортери газет не переписали цих статтей при корекгі і не „пустили" їх у пресу перед виходом журналу (чисто американські відносини!). Таке трапилось зі статтями Сміта в „Атлянтік Монтлі". Про те, що Кулідж дав статті до „Космополітену" знало лише кілька довірочних осіб. Звичайно цей журнал складають у друкарні в Бруклині і „склад" посилають до Шікаго, де виходить журнал. На цей раз увесь друк перенесли до „спокійнішого" міста до Мільвокі. Статті розбили на дрібні частини, так, що складачі не могли зорієнтуватись, чия це стаття. Відливи форми зі статтею стерегли в день і в ночі 8 агентів. Коли одної ночі на друкарню напали бандити і забрали 8000 долярів, редактор був щасливий, що відливи зі статтями Куліджа лишились нетиканими. Коли журнал був готовий, його розсилали не вантажними поїздами, як звичайно, а особовими і це коштувало 12.000 дол. більше. Тайну появи статтей Куліджа вдалося зберігти навіть перед персоналем експедиції. Льонґ не пише, скільки він заробив на цій „сензації", яка не ріжнилась нічим від статтей кожного іншого пересічного журналіста, крім підпису „Кулідж".

— **Хто збирає метелики.** Бувший болгарський цар Фердинанд приїхав зі своєю сестріницею до Найробу (південна Африка), де організує лови — не на слонів і інших царських звірів! — на метелики. Фердинанд збирав метелики вже на довгий час перед тим, заки став царем на пенсії. Метою теперішньої його мандрівки гора Кіліманджаро, в 150 милях на південь від Найбору. Там він має надію доповнити свою колекцію, яка є вже нині одною з найкращих у світі. Яка іронія долі! Треба аж було воєнної метелиці, щоби цар міг увесь свій час присвятити метеликам.

— **Скарби Тутанкгамона.** У музеї в Каїро виставлені дорогоцінности добуті з гробниці пребагатого египетського фараона. Між ними є бумеранги, прикрашені золотом у дорогоцінним камінням, яких уживали при королівських ловах на птацтво; вони нагадують австралійські бумеранги. Незвичайну ціну для вчених має кусень хліба, що закаменів у деревляній скрині. Є там: шкатулка, на якій вирізьблена сцена походу рабів; блакитні фаянсові вази; незвичайно мистецької роботи вінльце зі слонової кости; мальовані ганчині тарілки; замшові нічні золототкані капці; бранзолети зі золота, дорогої порцеляни і фаянсу з різьбленими рисунками; мініятурний золотий скипто, золоті мечі і ріжні частини зброї.

— **Роман Воробкевич** з Білобожниці одержав на політехніці в Данціґу дня 21. березня ц. р. диплом інжінера будови машин. 1712

Дописи.

ДРОГОБИЧ. (Святочний концерт у честь Т. Шевченка). Заходом Т-ва „Дрогобицький Боян" відбувся тут дня 24. III. 1929. в салі „Сокола" святочний концерт в честь Шевченка. По глибоко обдуманій святочній промові Д-ра В. Пацлавського, яка полишила на слухачах незатерте враження, на чоло програми вибилося фортепянове сольо проф. Яр. Купицької, яка відіграла а) Ліста „Nocturne" і б) Шуберта „Impromptu B-dur". Прецизна техніка і вроджена музикальність піяністки були причиною великого її успіху. Деяке стремування дасться усунути частішими продукціями. По береги виповнена саля радісними оплесками повитала на сцені співачку п. Жуківну-Созанську, яка відспівала дуже гарно: а) Стеценка: „Плавай лебедоньку", і б) Лисенка: „Хустину". Милою новиною для тутешньої громади було тенорове сольо Д-ра М. Панаса, який відспівав Нижанковського: „Минули літа молодії" і виказав добрий матеріял, який варто піддати студіям. Пять точок програми виповнили хори „Дрог. Бояна" під проводом п. п.: Іваненка і Гаврищука. Відспівано твори: Вербицького, Кишакевича, Леонтовича, Лисенка і Ярославенка. Замітна була велика праця, яку диріґенти вложили в хор, а яку хор відплатив, як не можна краще, виявляючи здисциплінованість, згучність і доволі добру техніку. Замічалася тільки місцями супрематія тенорів. яка навіть деінде нарушувала чистоту гармонії. — На спеціяльну увагу заслугує декламація виймку з „Вел. Льоху" Шевченка: „Три душі" — трьома ріжними особами, перебраними за душі (пп.: Ізничак, Короликівна і Кашубівна). Все те відбувалося на тлі по мистецьки зладженої могили Тараса, збудованої на основі знаменитого помислу п. Т. Робака. Музичним тлом для вокальних продукцій був акомпаніямент проф. Н. Купицької, яка вже нераз дала докази свого піяністичного таланту. — *Мельоман.*

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Неділя 31-го, г. 7·30 попол. „Царевич“, оперетка.

Понеділок 1-го, г. 3·30 попол. „Бродвей“, амер. штука.

Понеділок 1-го, г. 7·30 веч. „Двох панів Б.“.

Вівторок 2-го, г. 3·30 попол. „Поворот тата“.

Вівторок 2-го, г. 7·30 веч. „Царевич“, оперетка.

Кіна.

„Аполльо“: „Дама в льожі ч. 13“ з Ґретою Гарбо.

„Лев“: „Загін“ — жінка в обіймах давуна.

„Оаза“: „Останній приказ“.

„Палас“: „Танечниця з Москви“.

„Пан“: „Уланські любощі“.

„Промінь“ на Знесінню: „Голгофта“.

„Фатаморгана“: „Сторожі чесноти“.

„Химера“: „Крила“.

Програма радіо.

Неділя 31-го.

Льондон (358). 16·30 Військова орхестра. 18·00 Дуети на два фортепяни. 21·00 Богослуження.

Париж (1744). 12·45 Джезбенд з „Ґран Цатель“. 18·45 Пате. 20·30 Кавари. концерт.

Берлін (475,4). 16.30—18·00 Концерт капелі Штайнер. 19·30 „Кармен“ з держ. Опери.

Гамбург (391,6). 13·05 Великодний концерт. 20·00 „Казки Гофмана“ опера.

Мюнхен (536,7). 18·15 Камерний концерт. 20·00 Популярний недільний концерт.

Відень (519,9). 11·00 Концерт симфоніч. орхестри. 18·40 Народні пісні.

Мілано (504,2). 10·40 Релігійний концерт. 21·00 Опера з „Ля Скаля“.

Будапешт (545). 19·15. „Мадарат“ оперетка. 19·45 Циганська музика.

Рим (443,8). 20·45 „Танцюристка Катя“, оперетка Джільбера.

Москва (1442,3). 18·30 Опера. (1442,3). 13·30 Театральна вистава.

Київ (775). 11·00 Народній концерт. 14·00 Діточий концерт. 17·00 Концерт.

Харків (477). 14·00 Концерт.

Варшава (1395,1). 18·40 Легка музика з Познаня.

Понеділок 1-го квітня.

Льондон (358). 13·30 Органовий рецітал. 14·00 Музика в готелю „Пікаділі“. 24·15 Танці.

Берлін (475,4). 11·30 Дута орхестра. 20·45 Радіо-орхестра.

Штутгарт (321,2). 19·30 Орхестра Фільгармонії.

Франкфурт (421,3). 17·00 Оперетова музика.

Гамбург (391,). 21·00 Легка музика.

Ляйпціг (361,9). 17·30 Сучасна англ. фортепянова музика. 19·30 Концерт солістів.

Рим (443,8). 17·00 Сучасна музика в „Академія Філярмоніка“.

Мілано (504,2). 20·30 Оперетка. 23·00 Джесбенд.

Відень (519,9). 16·00 Концерт Тонкінстлер орхестр. 18·45 Сонати Бетовена. 19·20 Пісні.

Будапешт (545). 19·00 Мадярські пісні й циганська музика.

Москва (363,7). 16·00 Концерт.

Київ (775). 19·06 Клюбовий концерт.

Харків (1680). 20·30 Робітничий хор.

Варшава (1395,1). 18·15 Симфонічний популярний концерт. 19·30 Веселий фейлетон.

Громадяни! Приготовляймося до відповідного відсвяткування 60-літнього ювилею „Просвіти“ та причинімся всі гідним нас ювилейним подарком до створення КНЯЖОГО ДАРУ для нашої Матери.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича

Копичинці:
3/IV. Базар.
Теребовля:
1.IV. Базар.

Тернопіль:
2.IV. Базар.
3.IV. Два злодії.
Козова:
4.IV. Вій.
5.IV. Казка Старого Млина.
6.VI. Вихрест.
7.IV. Маруся Богуславка.
Бережани:
8.IV. Вій.
9.IV. Базар.
10.IV. Маруся Богуславка. 8—?

Звичайні Загальні Збори Львівського Клюбу Ситківкарів відбудуться дня 7. квітня 1929 р. о год. 10. рано в домівці Спортового Союза (вул. Рутовського 21). Денний порядок: 1. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 2. Звіт Виділу. 3. Уділення абсолюторії Виділови. 4. Вибір нового Виділу. 5. Справа найму кортів. 6. Евентуалія. 1718 1—1

Подяка. Отсим складаю прилюдно подяку Вп. П. Д-р І. Новодворському в Коломиї за безкорисну і успішну оборону в пол. процесі, як також Вп. Громадянству Коломиї, що в часі мого побуту в тюрмі, несли мені моральну і матеріяльну поміч. — **Дмитро Печенюк**, студ. прав. 1—1

„Спортові типи серед мущин і жінок“. Відчит на цю тему виголосить в суботу дня 30. ц. м. в льокалі Союзу Українських Купців (Підвалля ч. 9) д-р Олекса Садаманчук. Початок: 7. год. вечером. Вступ вільний. Гостям раді! На відчит запрошує всіх прихильників українського спорту. — **Виділ Спортового Тов-а „Україна“.**

Кружок Рідної Школи в Коломиї отвирає приготовляючий курс до гімназії. Вписи приймає Канцелярія Р. Ш. до дня 5. квітня 1929. — **Старшина Кружка Р. Ш. в Коломиї.**

Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові пригадує, що звичайні Загальні Збори Т-ва відбудуться в неділю дня 31. ц. м. в салі „Української Бесіди“ (вул. Рутовського ч. 22) в 5. год. попол. Право голосування мають усі члени-опікуни, члени Головної Ради, голови Філій або їх заступники, члени контрольної комісії і відпоручники звичайних членів вибрані на філіяльних зборах.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Філії Музичного Товариства ім. Лисенка в Дрогобичі відбудуться дня 14. IV. 1929 о год. 4. поп. в Муз. Інституті, Ринок ч. 2. зі слідуючим порядком дня:

1. Відчитання протоколу попередніх Заг. Зборів.
2. Звіт Уступаючого Виділу.
3. Звіт Дирекції Муз. Інституту.
4. Дискусія над звітами.
5. Вибір нового Виділу. 1715 1—1
6. Внесення і Запити.

Дрогобич, дня 25. III. 1929.

За Вид. Муз. Тов. ім. Лисенка в Дрогобичі: Д-р В. Пацлавський, т. р. голова. Д-р Роман Савойка, т. р. секретар.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів Ринок ч. 10.